

โพสต์เรื่องจริง ผิดหมิ่นประมาทไหม

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะ กรณี การพิจารณาแต่ละเรื่อง ต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://
eksiamdefamationlaw.com/articles/posting-truth-defamation.html](https://eksiamdefamationlaw.com/articles/posting-truth-defamation.html)

สาระสำคัญโดยสรุป

- ตัวบท มาตรา 326 ไม่มีคำว่า “เท็จ” องค์ประกอบ ความผิด จึงไม่ได้ อยู่ที่ ความจริง หรือ ความเท็จ ของ
ข้อความ
- มาตรา 330 ให้ผลเพียง “ไม่ต้องรับโทษ” มิใช่ไม่มีความผิด และห้าม พิสูจน์หากเป็นการใส่ความในเรื่อง
ส่วนตัวซึ่งการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 วินิจฉัยว่า ผู้ที่เห็นว่าอีกฝ่ายไม่ยอมชำระหนี้ควรใช้สิทธิดำเนินคดีเพื่อ
บังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย มิใช่โพสต์ข้อความและภาพของอีกฝ่ายในเฟซบุ๊ก
- ในคดีเดียวกัน จำเลยอ้างว่าข้อความ เป็นความจริง และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ศาลฎีกายังเห็นว่าการ
โพสต์นั้นมิใช่การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตาม มาตรา 329 (1) (3) และลงโทษตามมาตรา 328
- เส้นทางที่ปลอดภัยกว่าคือดำเนินการผ่านช่องทางกฎหมายก่อน หากจำเป็นต้องเตือนภัยสาธารณะ ควร
กล่าวเฉพาะข้อเท็จจริงที่จำเป็น มีพยานหลักฐานยืนยัน และเป็นเรื่องที่ประชาชนมีส่วนได้เสียจริง
- อังกฤษและสหรัฐอเมริกาถือว่าความจริงเป็นข้อต่อสู้คดีขาดในคดีแพ่งหมิ่นประมาท กฎหมายไทยเข้มงวด
กว่า เพราะเรื่องจริงส่วนตัวที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนก็ห้ามพิสูจน์

การโพสต์เรื่องจริงเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ เพราะองค์ประกอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 คือการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ซึ่งตัวบทมิได้กำหนดว่าข้อความต้องเป็นเท็จ ส่วนการพิสูจน์ความจริงตามมาตรา 330 เป็นเพียงเหตุยกเว้นโทษ ไม่ใช่เหตุยกเว้นความผิด

ตัวบทมาตรา 326 ไม่มีคำว่า “เท็จ”

มาตรา 326 บัญญัติองค์ประกอบไว้เพียงว่า ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ถ้อยคำในตัวบทไม่มีคำว่าเท็จอยู่เลย ความจริงหรือความเท็จของข้อความจึงมีใช้องค์ประกอบความผิด แต่ไปปรากฏในชั้นเหตุยกเว้นโทษตามมาตรา 330

จุดแรกที่ต้องเข้าใจคือถ้อยคำของกฎหมาย ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ใช้คำว่า “ใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง”¹ สังเกตว่าตัวบทไม่มีคำว่า “เท็จ” หรือ “ไม่จริง” อยู่เลย คำว่า “ใส่ความ” ตามแนวคำพิพากษาหมายถึงการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้อื่น ซึ่งจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่งก็ใช้องค์ประกอบได้ทั้งสิ้น ขอเพียงข้อความนั้นน่าจะทำให้เขาเสียชื่อเสียง

จุดนี้ต่างจากความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ซึ่งกำหนดองค์ประกอบว่าต้องเป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวงซึ่งข้อมูลที่เป็น **บิดเบือน ปลอม หรือเป็นเท็จ** และตัวบทยกเว้นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไว้เอง: ถ้าข้อมูลเป็นความจริง ย่อมไม่ผิดตามมาตรานี้ ความสับสนระหว่างสองฐานความผิดนี้คือที่มาของความเชื่อผิด ๆ ว่า “โพสต์เรื่องจริงไม่มีทางผิด”²

ฎีกาที่ 7256/2567: การใช้สิทธิทางศาลแทนการโพสต์ประจาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 วินิจฉัยว่า ผู้ที่เห็นว่าอีกฝ่ายไม่ยอมชำระหนี้ควรใช้สิทธิดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย การโพสต์ข้อความและภาพของอีกฝ่ายในเฟซบุ๊กซึ่งบุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ ไม่ใช่การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (1) (3) แม้จำเลยจะอ้างว่าข้อความนี้เป็นความจริงก็ตาม

คดีนี้จำเลยโพสต์ข้อความพร้อมภาพถ่ายของโจทก์ในเฟซบุ๊ก ทำให้ผู้ที่รู้จักโจทก์เข้าใจว่าโจทก์เป็นคนโกง เป็นหนี้แล้วไม่ชำระคืน และเป็นคนหลอกลวง จำเลยต่อสู้ว่าเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม และข้อความ เป็นเรื่องจริงซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ศาลฎีกาเห็นพ้องกับศาลอุทธรณ์ภาค 3 ดังย่อคำพิพากษาว่า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 (ย่อคำพิพากษา)

จำเลยโพสต์ข้อความ และแสดงภาพถ่ายของโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊ก ย่อมทำให้ผู้ที่รู้จักโจทก์เข้าใจว่า โจทก์เป็นคนโกง เป็นหนี้แล้วไม่ชำระคืน เป็นคนหลอกลวงจึงเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม โดยประการ ที่น่าจะทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หากจำเลยเห็นว่า โจทก์มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้แก่ จำเลย จำเลยควรต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแก่โจทก์เพื่อขอให้บังคับโจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยตามกฎหมาย มิใช่ใช้ วิธีใส่ ความ อัน เป็นการ หมิ่นประมาท และ รูปภาพ โจทก์ การกระทำของจำเลย ถือไม่ได้ว่า เป็นการ แสดง ความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต อันจะเป็นเหตุยกเว้นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 329 (1) (3)³

เหตุผลของศาลในคดีนี้มีความหมายต่อผู้ที่คิดจะ “โพสต์เตือนภัย” หรือ “โพสต์ทวงหนี้” ศาลไม่ได้วินิจฉัย ว่าหนี้มีอยู่จริงหรือไม่ แต่วินิจฉัยว่าเมื่อกฎหมายเปิดทางให้ใช้สิทธิทางศาลอยู่แล้ว การเลือกวิธีที่ทำให้ อีก ฝ่าย เสียชื่อเสียง ไม่ใช่ การกระทำ โดยสุจริต ข้อ อ้างว่า ข้อความ เป็น ความจริง จึง ไม่ ทำให้ เข้า ข้อยกเว้น ตามมาตรา 329 ในการกำหนดโทษ ศาลฎีกาคำนี้ว่า เฟซบุ๊ก ที่โพสต์ ไม่ใช่ กลุ่ม ปิด บุคคล ทั่วไป เข้าถึง ได้ ความเสียหายจึงเกิดเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว และพิพากษาแก้ไขจำคุก 3 เดือนและปรับ 1,000 บาท โดย รอกการลงโทษจำคุกไว้ 2 ปีและคุ้มครองประพฤติดุแทนการลงโทษปรับสถานเดียวตามคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ภาค 3

ขอบเขตของมาตรา 330: การพิสูจน์ความจริงเป็นเหตุยกเว้นโทษ

มาตรา 330 เป็นเหตุยกเว้นโทษ ไม่ใช่เหตุยกเว้นความผิด ผู้ถูกกล่าวหาที่พิสูจน์ได้ว่าข้อความเป็นความจริง จึงเพียงไม่ต้องรับโทษ แต่ยังคงกระทำความผิดตามมาตรา 326 อยู่ ยิ่งกว่านั้นตัวบทยังห้ามพิสูจน์ หากเป็น การใส่ความในเรื่องส่วนตัวซึ่งการพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

หลายคนเคยได้ยินว่ากฎหมายไทยให้ “พิสูจน์ความจริง” ได้ ซึ่งถูกต้อง แต่ต้องอ่านมาตรา 330 ให้ครบทั้ง สองวรรค

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330

“ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้ นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน”

มีข้อจำกัดสำคัญสองชั้นซ่อนอยู่ในมาตรานี้

- **ชั้นแรก: ผลคือ “ไม่ต้องรับโทษ” ไม่ใช่ “ไม่มีความผิด”** ต่างจากมาตรา 329 ที่ทำให้การกระทำไม่ เป็นความผิดเลย มาตรา 330 เพียงยกเว้นโทษ ความผิดยังคงอยู่ ในทางปฏิบัติหมายความว่าจำเลย ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ต่อสู้คดี และแบกรับภาระพิสูจน์เอง
- **ชั้นที่สอง: เรื่องส่วนตัวที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ห้ามพิสูจน์เด็ดขาด** เช่น เรื่องความสัมพันธ์ ชู้สาว ประวัติครอบครัว หรือเรื่องเสื่อมเสียส่วนบุคคลของคนธรรมดาที่สังคมไม่สนใจได้เสีย ต่อให้ จำเลยมีหลักฐานว่าจริงร้อยเปอร์เซ็นต์ ศาลก็ไม่อนุญาตให้พิสูจน์ จำเลยจึงอ้างมาตรา 330 เพื่อขอไม่ รับโทษไม่ได้⁴

สรุปสั้นที่สุด กฎหมายไทยให้คุณค่ากับชื่อเสียงของบุคคลสูงกว่าเสรีภาพที่จะพูดความจริงในเรื่องที่สังคม ไม่ได้ประโยชน์ ประชานิยมต่างจากระบบ common law อย่างชัดเจน ดังจะเห็นในหัวข้อเปรียบเทียบด้านล่าง

มาตรา 329 กับเงื่อนไขความสุจริต

ทางออกที่ทำให้ไม่ มีความผิด ตั้ง แต่ต้น คือมาตรา 329 ซึ่ง ยกเว้น ความผิด ให้ การแสดงความคิดเห็น หรือ ข้อความโดยสุจริตตามกรณีที่บัญญัติไว้ เงื่อนไขชี้ขาดคือความสุจริต ในคดีตามฎีกาที่ 7256/2567 ศาลเห็นว่าเมื่อผู้โพสต์ใช้สิทธิดำเนินคดีตามกฎหมายได้อยู่แล้ว การเลือกโพสต์ประจานย่อมไม่ เข้ามาตรา 329 (1) (3)

ข้อยกเว้น ที่ ทำให้ “ไม่ มีความผิด เลย” คือมาตรา 329 ซึ่ง คุ้มครอง ผู้แสดงความคิดเห็น หรือ ข้อความโดย สุจริต ในสี่กรณี ได้แก่ (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (2) ในฐานะเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ (3) ดิชมด้วยความเป็นธรรมซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัย ของประชาชนย่อมกระทำ และ (4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล หรือในการประชุม⁵

คำถามคือ เมื่อไรการโพสต์เรื่องจริงจะถือว่า “สุจริต” ฎีกาที่ 7256/2567 ให้เกณฑ์เชิงลบไว้ ถ้ายังมีช่องทางตามกฎหมายที่เหมาะสมกว่าแต่ไม่ใช้ กลับเลือกวิธีที่ทำให้อีกฝ่ายเสียชื่อเสียง ศาลย่อมเห็นว่าไม่สุจริต เกณฑ์เชิงบวกที่พอประมวลได้จากแนวคำพิพากษาเรื่องนี้โดยรวมคือ

กรณีเฉพาะของรีวิवर้านค้าและสินค้า ซึ่งอาศัยมาตรา 329 (3) เรื่องการติชมด้วยความเป็นธรรมเป็นหลัก อธิบายไว้ในบทความ รีวิवर้านค้าและสินค้าออนไลน์ในทางลบ เป็นหมิ่นประมาทหรือไม่

- เรื่องที่พูดต้องเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียของผู้พูดโดยตรง หรือเป็นเรื่องที่ประชาชนมีส่วนได้เสียจริง ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวของผู้อื่นล้วน ๆ
- ถ้อยคำต้องพอสมควรแก่เหตุ ไม่เกินเลยไปถึงการด่าทอ เหยียดหยาม หรือเสริมแต่งเกินข้อเท็จจริง
- วิธีการ และ ช่องทาง ต้องเหมาะสม การร้องเรียนต่อหน่วยงาน ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงได้รับความคุ้มครองง่ายกว่าการโพสต์สาธารณะมาก
- มูลเหตุจูงใจต้องไม่ใช่ความอาฆาตส่วนตัวที่อาศัยข้อเท็จจริงเป็นเพียงข้ออ้าง

ในคดีที่ถูกแจ้งความแล้ว การเลือกอ้างมาตรา 329 หรือ 330 มีผลต่อประเด็นการพิสูจน์ตัวผู้โพสต์ด้วย ลำดับของข้อต่อสู้ข้ออธิบายไว้ในบทความ ถูกแจ้งความหมิ่นประมาทออนไลน์ สิทธิของผู้ต้องหาและข้อต่อสู้ตามกฎหมาย

ลำดับความคุ้มครองที่ควรจำ

มาตรา 329 (สุจริต) → ไม่มีความผิดเลย, มาตรา 330 (พิสูจน์ความจริงได้และไม่ต้องห้าม) → ผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ, นอกเหนือจากนั้น → ผิดและรับโทษ แม้เรื่องจะจริงก็ตาม ผู้ที่คิดจะโพสต์จึงควรถามตัวเองก่อนเสมอว่า กรณีของตนอยู่ชั้นไหนของบันไดนี้

เทียบกฎหมายต่างประเทศ: โลกที่ “ความจริง” คือข้อต่อสู้เด็ดขาด

ในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ความจริงเป็นข้อต่อสู้เด็ดขาดในคดีแพ่งหมิ่นประมาท ส่วนเยอรมนีซึ่งมีความผิดอาญาเช่นเดียวกับไทย หากพิสูจน์ได้ว่าข้อความจริงก็ไม่ผิดฐาน üble Nachrede กฎหมายไทย ตามมาตรา 330 เข้มงวดกว่า เพราะเรื่องจริงส่วนตัวที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนกลับห้ามพิสูจน์

อังกฤษ: Truth เป็น defence สมบูรณ์

กฎหมายหมิ่นประมาทอังกฤษปัจจุบันอยู่ภายใต้ Defamation Act 2013 มาตรา 2 ซึ่งบัญญัติให้ “truth” เป็นข้อต่อสู้สมบูรณ์: หากจำเลยพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ถูกฟ้องนั้นจริงในสาระสำคัญ (substantially true) คดีเป็นอันตกไป ไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องส่วนตัวเพียงใด และไม่มีเงื่อนไขว่าจำเลยต้องใช้ “ช่องทางที่เหมาะสมกว่า” ก่อน⁶ ยิ่งไปกว่านั้น Coroners and Justice Act 2009 มาตรา 73 ยกเลิกความผิดอาญฐานหมิ่นประมาท (defamatory libel) ตามคอมมอนลอว์ของอังกฤษและเวลส์ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม 2010 การพูดความจริงในอังกฤษจึงไม่นำไปสู่โทษอาญฐานหมิ่นประมาทอีกต่อไป⁷

สหรัฐอเมริกา: ความจริงคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ

ในสหรัฐ ความจริงเป็นข้อต่อสู้เด็ดขาดเช่นกัน และศาลสูงสุดยังไปไกลกว่านั้น: คดี *New York Times v Sullivan* (1964) วางหลักว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ต่อมาขยายถึงบุคคลสาธารณะ) ที่ฟ้องหมิ่นประมาทต้องพิสูจน์เองว่าข้อความเป็นเท็จและจำเลยกระทำโดย “actual malice” คือรู้ว่าเท็จ หรือไม่ใส่ใจเลยว่าเป็นจริงหรือเท็จ (reckless disregard)⁸ ภาระพิสูจน์จึงกลับด้านกับไทยโดยสิ้นเชิง ในไทยจำเลยมีภาระพิสูจน์ความจริงเพื่อขอไม่รับโทษ ในสหรัฐโจทก์บุคคลสาธารณะต้องพิสูจน์ความเท็จจึงจะชนะคดี

เยอรมนี: ไกลไทยที่สุด แต่ก็ยังกว้างกว่า

เยอรมนีน่าสนใจเพราะยังคงความผิดอาญฐานหมิ่นประมาทไว้เหมือนไทย

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน (StGB) มาตรา 186 ลงโทษการกล่าวข้อเท็จจริงเสื่อมเสียต่อผู้อื่นเว้นแต่ **พิสูจน์ได้ว่าจริง**: นั่นคือความจริงที่พิสูจน์ได้ทำให้ไม่ผิดฐานนี้เลย ไม่ใช่แค่ไม่รับโทษแบบมาตรา 330 ของไทย อย่างไรก็ตาม มาตรา 192 ยังเปิดช่องลงโทษ “การดูหมิ่นโดยรูปแบบ” (Formalbeleidigung) หากวิธีการสื่อสารหรือถ้อยคำที่ใช้เหยียดหยามเกินกว่าเนื้อหาข้อเท็จจริง ซึ่งเทียบเคียงได้กับแนวคิดของศาลไทยที่ดูความเหมาะสมของวิธีการโพสต์⁹

ประเด็น	ไทย	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา	เยอรมนี
เรื่องจริง ผิดได้ไหม	ได้: จริงก็ผิด ม.326/328 เพียงอาจไม่ต้องรับโทษตาม ม.330	ไม่ได้: truth เป็น defence สมบูรณ์	ไม่ได้: ความจริงคุ้มครองเด็ดขาด	โดยหลักไม่ผิด §186 หากพิสูจน์จริงได้ แต่รูปแบบเหยียดหยามยังผิด §192
เรื่องจริงส่วนตัวไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ	ห้ามพิสูจน์ความจริง จึงอ้าง ม.330 เพื่อขอไม่รับโทษไม่ได้ (ม.330 วรรคท้าย)	ยังเป็น defence ได้ (แต่มีกฎหมาย privacy แยกต่างหาก)	ยังเป็น defence ได้ (มี tort ความเป็นส่วนตัวแยก)	พิสูจน์ได้ แต่ศาลชั่งกับสิทธิบุคคลภาพตามรัฐธรรมนูญ
ภาระพิสูจน์ความจริง/เท็จ	จำเลยพิสูจน์ความจริง	จำเลยพิสูจน์ความจริง (แพ่ง)	โจทก์บุคคลสาธารณะ พิสูจน์ความเท็จ + actual malice	จำเลยพิสูจน์ความจริง (อาญา)
โทษอาญา	มี: จำคุกไม่เกิน 1 ปี (ม.326) / 2 ปี (ม.328)	ยกเลิกแล้ว (มีผล 12 ม.ค. 2010)	แทบไม่มีการบังคับใช้	มี: §§185-187 StGB

บทเรียนจากการเปรียบเทียบ คือ ประเทศไทย จัด อยู่ใน กลุ่ม ที่ คุ้มครอง ชื่อเสียง เข้มข้น ที่สุด ผู้ ที่ คำนึง กับ วัฒนธรรม อินเทอร์เน็ต แบบ ตะวันตก โดยเฉพาะ สหรัฐ ที่ การ รื้อ วิว เปิด โปง หรือ ประจาน ด้วย เรื่องจริง เป็น เรื่อง ปกติ ต้อง ปรับ ความ เข้าใจ เมื่อ อยู่ ภายใต้ กฎหมาย ไทย เพราะ หลัก ที่ ถือ ว่า ความจริง เป็น ข้อ ต่อสู้ เด็ดขาด ใช้อีก กฎหมาย ไทย ไม่ได้

ก่อนโพสต์เรื่องจริง: เช็กลิสต์ 5 ข้อ

ข้อพิจารณาก่อนโพสต์ตั้งต้นจากมาตรา 326 ว่าข้อความชี้ตัวบุคคลใดได้หรือไม่ ต่อด้วยมาตรา 330 ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวซึ่งห้ามพิสูจน์หรือไม่ และมาตรา 329 ว่ายังมีช่องทางร้องเรียนที่ชอบด้วยกฎหมายเหลืออยู่หรือไม่ หากยังมี การโพสต์ประจานย่อมเสี่ยงที่ศาลจะไม่รับฟังว่าสุจริต

1. ถามก่อนว่ามีช่องทางตามกฎหมายไหม: แจ้งความ ร้องเรียนหน่วยงานกำกับดูแล ฟ้องคดี หากมีและยังไม่ได้ใช้ การโพสต์ประจานมีความเสี่ยงสูงตามแนวฎีกาที่ 7256/2567

2. **เรื่องนั้นประชาชนมีส่วนได้เสียจริงหรือไม่:** ภัยต่อผู้บริโภควงกว้าง ต่างจากความขัดแย้งส่วนตัวที่อยากระบาย ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา แม้จริงก็ห้ามพิสูจน์ตาม ม.330 วรรคท้าย
3. **มีพยานหลักฐานยืนยันครบถ้วนหรือไม่:** ภาระพิสูจน์ความจริงตกที่ผู้โพสต์ ไม่ใช่ผู้เสียหาย
4. **ถ้อยคำเกินข้อเท็จจริงหรือไม่:** ข้อเท็จจริงล้วน ๆ กับคำด่าประกอบ (“ซีโกง” “เห็นแก่ได้” “คนไม่ดี”) ให้ผลทางกฎหมายต่างกันมาก
5. **พร้อมรับภาระคดีหรือไม่:** แม้สุดท้ายอาจชนะด้วย ม.329 หรือไม่ต้องรับโทษด้วย ม.330 แต่กระบวนการต่อสู้คดีอาญาใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่าย

คำถามที่พบบ่อย (FAQ)

หัวข้อนี้รวบรวมคำถามที่พบบ่อยเรื่องการโพสต์ข้อความจริง ได้แก่ เหตุที่ความจริงไม่ตัดความผิดตามมาตรา 326 ขอบเขต การพิสูจน์ความจริง ตามมาตรา 330 เงื่อนไขความ สุจริต ตามมาตรา 329 และความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี

พูดความจริง ทำไมถึงผิดหมิ่นประมาทได้

เพราะมาตรา 326 ลงโทษ “การใส่ความ” ที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง โดยไม่ได้กำหนดว่าข้อความต้องเป็นเท็จ กฎหมายไทยมุ่งคุ้มครองชื่อเสียงเป็นหลัก ความจริงเป็นเพียงเหตุขอไม่รับโทษตามมาตรา 330 ภายใต้เงื่อนไขจำกัด

ถูกโกงมาจริง ๆ โพสต์เตือนภัยสังคมได้ไหม

ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ หากยังไม่ได้แจ้งความหรือใช้ช่องทางกฎหมายเลยแต่เลือกโพสต์ก่อน ศาลอาจเห็นว่าไม่สุจริต ดังที่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 วินิจฉัยว่า ผู้ที่เห็นว่าอีกฝ่ายไม่ยอมชำระหนี้ควรใช้สิทธิดำเนินคดีตามกฎหมาย มิใช่โพสต์ข้อความ และ ภาพ ของ อีก ฝ่าย ใน เฟซบุ๊ก แนว ที่ ปลอดภัย กว่า คือ ดำเนินคดีตามกฎหมายก่อน แล้วหากจำเป็นต้องเตือนภัยจริง ให้กล่าวเฉพาะข้อเท็จจริงที่มีหลักฐาน ไม่ใช่คำด่า และเป็นเรื่องที่กระทบประชาชนวงกว้างจริง

มาตรา 330 กับมาตรา 329 ต่างกันอย่างไร

มาตรา 329 คุ้มครองการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตให้ “ไม่มีความผิด” เลย ส่วนมาตรา 330 ใช้เมื่อการกระทำเป็นความผิดแล้ว แต่ให้พิสูจน์ความจริงเพื่อ “ไม่ต้องรับโทษ” และห้ามพิสูจน์หากเป็นเรื่องส่วนตัวที่การพิสูจน์ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

โพสต์เรื่องจริงของดารา นักการเมือง ต่างจากคนธรรมดาไหม

ต่างในแง่ “ประโยชน์แก่ประชาชน”: พฤติกรรมของบุคคลสาธารณะที่เกี่ยวกับบทบาทสาธารณะ เช่น การใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมือง มีแนวโน้มเป็นเรื่องที่ตีพิมพ์ได้ตาม ม.329 (3) หรือพิสูจน์ความจริงได้ตาม ม. 330 มากกว่าเรื่องส่วนตัวล้วน ๆ แต่ไม่ได้แปลว่าโพสต์อะไรก็ได้ ถ้อยคำยังต้องเป็นธรรมและไม่เกินเลย

ถ้าข้อความที่โพสต์เป็นความเท็จ มีความรับผิดใดเพิ่มเติม

ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 หรือมาตรา 328 ยังเป็นฐานหลัก และเมื่อข้อความเท็จ ผู้โพสต์ย่อมอ้างมาตรา 330 เพื่อขอไม่รับโทษไม่ได้ ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ใช้กับการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวงซึ่งข้อมูลที่บิดเบือน ปลอม หรือเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน และตัวบทยกเว้นการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไว้ นอกจากนี้ ผู้เสียหายอาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 423 ซึ่งใช้กับการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง

เชิงอรรถ

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 (ความผิดฐานหมิ่นประมาท)
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 14 (1) ซึ่งใช้บังคับประกอบ “ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ” และมีถ้อยคำยกเว้นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา
3. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 นางสาว อ. โจทก์ นางสาว พ. จำเลย (ป.อ. มาตรา 329) ศาลฎีกาเห็นพ้องกับศาลอุทธรณ์ภาค 3 ว่า “การกระทำของ จำเลย ถือไม่ได้ว่า เป็นการแสดงความคิดเห็น หรือ ข้อความใด โดยสุจริต อัน จะเป็น เหตุยกเว้น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (1) (3)” และพิพากษาแก้เป็นจำคุก 3 เดือนและปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ 2 ปี ที่มา: ฐานข้อมูลคำพิพากษาศาลฎีกา deka.supremecourt.or.th (ตรวจเมื่อ 26 กันยายน 2569)
4. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 (การพิสูจน์ความจริง: เหตุยกเว้นโทษ ไม่ใช่เหตุยกเว้นความผิด)
5. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 (1) ถึง (4) (เหตุยกเว้นความผิด: การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต)
6. Defamation Act 2013, s.2 (Truth) (England & Wales)

7. Coroners and Justice Act 2009, s.73 (England & Wales): ยกเลิกความผิดอาญาฐาน criminal defamatory libel
8. New York Times Co. v Sullivan, 376 U.S. 254 (1964); ดูประกอบ Philadelphia Newspapers, Inc. v Hepps, 475 U.S. 767 (1986) เรื่องการพิสูจน์ความเท็จ
9. Strafgesetzbuch (StGB: ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน) §§ 185-187, 190, 192

